

STRIJD TEGEN HET ZAND

Nieuwe irrigatietechnieken en grootschalige bomenaanplant moeten de verwoestijning in Senegal tegengaan. Fotograaf **Johannes Odé** en journaliste **Mariken Stolk** legden de strijd tegen het oprukkende zand vast.

GROTE FOTO Aanplant van bomen voorkomt het oprukken van zandduinen. Ieder boompje moet regelmatig worden vrijgemaakt van opstuivend zand.
RECHTSONDER Vrouwen bij de waterput. Soms moet het water van zestig meter diep worden opgehaald.

In de schaduw van een boom in Dagona, een dorp in het noorden van Senegal, vullen Mariam en haar vriendinnen van de vrouwengroep plastic zakjes met aarde. Vervolgens stoppen ze er een zaadje in. “Over twee jaar kunnen we de zaailingen gaan planten”, zegt Mariam. “In overleg met de boswachter planten we de jonge boompjes in ons nieuwe bos, aan de rand van het dorp.”

Op veel plaatsen in Senegal betreft de overheid de bevolking bij de aanleg van bossen op gronden die in woestijn dreigen te veranderen. Rondom de jonge aanplant zet de bevolking hekken om te voorkomen dat vee de jonge plantjes opeet. Boswachters zien toe op de aanplant en bescherming van de nieuwe bossen tegen illegale houtkap. De Senegalese overheid plant op deze manier jaarlijks honderdduizenden bomen. Daarbij krijgt ze ondermeer hulp van Nederland, dat jaarlijks 5,7 miljoen euro besteedt aan milieubeheer.

Het jaar 2006 is door de VN uitgeroepen tot het jaar van de woestijn en verwoestijning. Verwoestijning is volgens Kofi Annan, secretaris-generaal van de VN, één van de meest alarmerende vormen van de degradatie van het milieu. Ze wordt veroorzaakt door ontbossing, bevolkingsdruk, uitputting van de grond en klimaatverandering. Zeker een derde van het aardoppervlak wordt bedreigd door verwoestijning en één miljard mensen ondervinden de gevolgen daarvan.

In het noorden heeft de Senegalese overheid, met steun van de hulporganisatie ICCO, nieuwe irrigatietechnieken geïntroduceerd om de droge gebieden geschikt te maken voor land- en tuinbouw. “In het begin geloofde ik er niks van”, zegt Sokhna, boerin in Dara, midden Senegal. “Een ontwikkelingswerker vertelde ons dat we met wat rubberen slangen en een kleine hoeveelheid water voedsel konden verbouwen. ‘Wat een onzin’, dacht ik, maar we hebben nu al vier keer een goede oogst van ons land gehaald.”

UITERST LINKS BOVEN Mariam en haar vrouwengroep kweken jonge fruit- en loofbomen voor de aanleg van een nieuw bos. UITERST LINKS ONDER Afhankelijk van een kortstondige regenperiode kan deze boer slechts eenmaal per jaar een schrale oogst van de verarmde grond halen. LINKSONDER Vrouwen hebben hun groentetuin dichtbij een waterput aangelegd. BOVEN Sokhna legt samen met haar dorpsgenoten een druppelirrigatiesysteem aan. Met druppelirrigatie zijn deze vrouwen in staat om het hele jaar door groente te verbouwen in een kurkdrome omgeving. ONDER LINKS Water wordt vervoerd in binnenbanden van vrachtwagens. Vaak is men uren onderweg naar het dichtstbijzijnde waterput, kanaal of rivier. ONDER RECHTS Zandstormen vormen een bedreiging voor landbouw. ONDER RECHTS De Senegalese overheid zet in het hele land boswachters in voor aanleg, onderhoud en bewaking van de regionale bossen